

Rottehandlingsplan 2025-2027 Vejen Kommune

Plan for forebyggelse og bekæmpelse af rotter

Vejen KOMMUNE
Teknik & Miljø

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Handlingsplan.....	4
Servicemål for den kommunale rottebekæmpelse i Vejen Kommune.....	4
Fokusområder i handlingsplan 2025-2027	5
Fokusområde 1: Øget fokus på private stikledninger for at forebygge rotter indendørs i boliger.....	5
Fokusområde 2: Forebyggelse med aktiv deltagelse af kommunens borgere og de kommunale afdelinger og institutioner	8
Fokusområde 3:.....	9
Øget viden om resistens og mere hensigtsmæssig brug af gift.....	9
Fokusområde 4:.....	10
Tilsynspligtige ejendomme	10
Fokusområde 5:.....	11
Tilsyn med den private bekæmpelse.....	11
Fokusområde 6:.....	11
Tværfagligt samarbejde omkring sårbare borgere og boligsociale forhold/helhedsplaner .	11
Rottebekæmpelse i Vejen Kommune	12
Kommunal rottebekæmpelse ved R1-autorisation.....	12
Privat rottebekæmpelse ved R1- og R2-autorisation	12
Den administrative del af den kommunale rottebekæmpelse i Vejen Kommune.....	12
Hvad koster den kommunale rottebekæmpelse?	13
Udviklingen i antal rotteanmeldelser.....	14
Resultater fra handlingsplan 2022-2024.....	15

Indledning

Det vigtigste mål for den moderne rottebekæmpelse er at forebygge, at rottebestande opstår, sådan at deres tilstedeværelse ikke giver anledning til uhygiejniske og sundhedsmæssige problemer samt økonomiske tab for borgere/virksomheder og samfundet.

Bekæmpelse af rotter har til formål at udrydde rotter eller opnå – efter et sagkyndigt skøn – tilstrækkeligt lavt niveau i rottebestanden.

I henhold til Miljøbeskyttelsesloven og Rottebekendtgørelsen har Vejen Kommune ansvaret for rottebekæmpelsen og er forpligtiget til at foretage en effektiv rottebekæmpelse. Udtrykket "bekæmpelse" skal forstås i bred forstand således, at også den forebyggende indsats inkluderes og bringes i anvendelse, hvor det er relevant.

I Vejen Kommune anmeldes der ca. i gennemsnit 1.150 rotteforekomster årligt. Antallet af rotteammeldelser de seneste 5 år viser en faldende tendens på nær år 2020. Hvis der fortsat skal opnås mærkbare og varige resultater på rotteområdet, er det vigtigt at holde sig for øje, at forebyggelse og bekæmpelse af rotter er en målrettet og vedvarende indsats, hvor der opretholdes et højt modtryk på rotterne ved at fortsætte og udbygge fokuseret forebyggelse og bekæmpelse af rotteforekomst. Udgiftsniveauet til udbedring af rotteskader i enhver form for ejendomme og manglende omsætning for virksomheder, som midlertidig skal holde lukket kan årligt koste flere millioner kroner i Vejen Kommune. Miljøstyrelsen vurderer, at skader inklusive følgeskader kan udgøre flere hundrede millioner kr. årligt på landsplan.

Handlingsplan

Vejen Kommune er ansvarlig for en effektiv rottebekæmpelse overalt i kommunen. Den kommunale rottebekæmpelse i Vejen Kommune kan, i mange tilfælde, udrydde rotterne lokalt og andre steder hjælpe til med at holde bestanden af rotter nede.

Denne handlingsplan har til formål at beskrive hvordan forebyggelse og bekæmpelse af rotter foregår i Vejen Kommune.

Der er opstillet servicemål og fokusområder, som skal sikre både kvaliteten af indsatsen og en effektiv bekæmpelse.

Afslutningsvis er det beskrevet hvordan bekæmpelsen i Vejen Kommune foregår og de opnåede resultater.

Handlingsplan 2025-2027 er den femte handlingsplan for forebyggelse og bekæmpelse af rotter i Vejen Kommune.

Servicemål for den kommunale rottebekæmpelse i Vejen Kommune

I Vejen Kommune er bekæmpelsen udliciteret til et privat bekæmpelsesfirma, som varetager alt vedrørende den praktiske udførelse af bekæmpelsen.

Selve den administrative del af rottebekæmpelsen varetages af kommunen og rummer en række forskellige opgaver (se bl.a. afsnit "Den kommunale rottebekæmpelse i Vejen Kommune").

Vejen Kommune vil sikre, at kommunens borgere får en effektiv rottebekæmpelse af høj kvalitet. Hvis en borger i Vejen Kommune oplever at få rotter, kan borgeren forvente;

- At borgeren kan anmelde rotter på alle tidspunkter af døgnet via Vejen kommunes selvbetjeningsmodul på hjemmesiden.
- At der reageres hurtigt på en anmeldelse – er rotten i beboelsen, på en institution eller fødevarevirksomhed, vil bekæmperen rykke ud samme dag eller senest dagen efter alle ugens syv dage. Ved anmeldelser om rotter udendørs eller i bygninger, som ikke er omfattet af den akutte udrykning, får man besøg af bekæmperen indenfor fem hverdage.
- At borgeren skal være til stede som minimum ved rottebekæmperens første besøg. Rottebekæmperen må ikke igangsætte en rottebekæmpelse ved det første besøg, medmindre borgeren er til stede.
- At rottebekæmperen finder årsagen til rotteforekomsten og dermed kan rådgive borgeren om fremtidige forebyggende tiltag.
- At den enkelte borger hele tiden er informeret om bekæmpelsesforløbet – da dette erfaringsmæssigt er med til at give tryghed.
- At al rottebekæmpelse med gift foretages under hensyntagen til miljøet og lovgivningen.

Vejen Kommune følger løbende op på leveringen af ovenstående servicemål, for at sikre kommunens borgere den mest optimale rottebekæmpelse.

Fokusområder i handlingsplan 2025-2027

Handlingsplanen skal ses som et supplement til den eksisterende kommunale rottebekæmpelse, som allerede i dag lever op til lovgivningens krav.

Med handlingsplanen ønsker Vejen Kommune at fastholde den positive udvikling, der har fundet sted i den kommunale rottebekæmpelse under tidligere handlingsplansperioder, samt fortsat at have et øget fokus på målrettet forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Vejen Kommune har for at styrke forebyggelsen og bekæmpelsen af rotter udpeget nogle fokusområder, som skal understøtte kommunens mål for den kommunale rottebekæmpelse:

1. Øget fokus på private stikledninger for at forebygge rotte indendørs i boliger
2. Forebyggelse med aktiv deltagelse af kommunens borgere og de kommunale afdelinger og institutioner.
3. Øget viden om resistens og hensigtsmæssig brug af gift.
4. Tilsynspligtige ejendomme.
5. Tilsyn med den private bekæmpelse.
6. Tværfagligt samarbejde omkring sårbare borgere og boligsociale forhold/helhedsplaner.

Der er ikke tale om en prioriteret rækkefølge af de enkelte fokusområder.

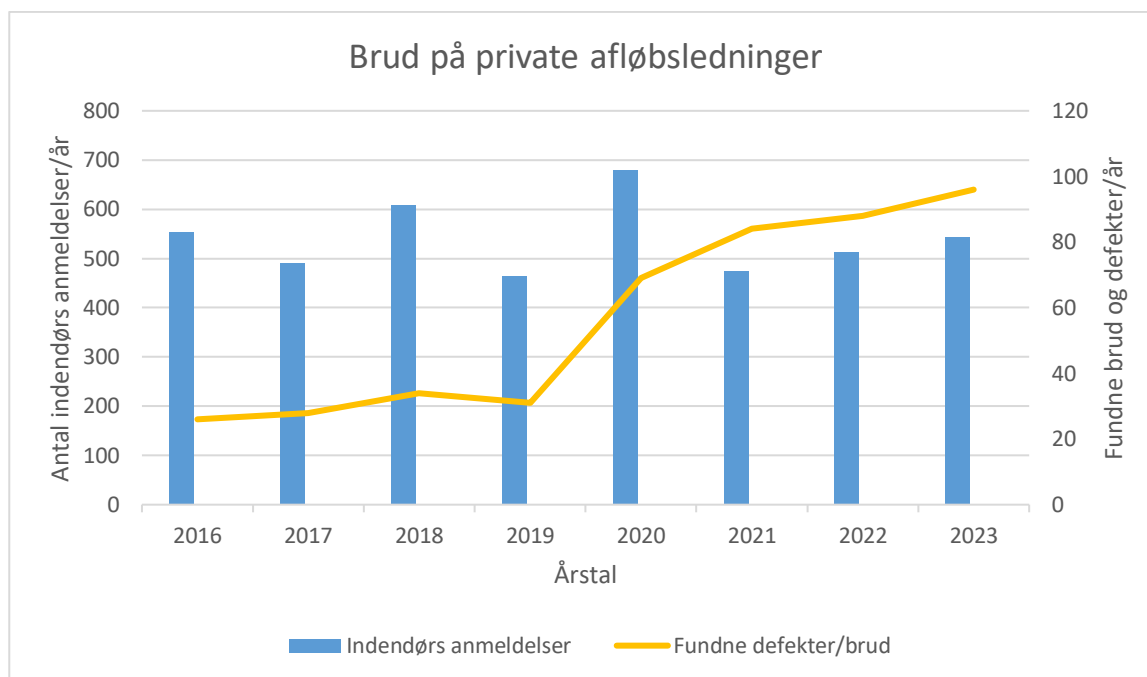
Fokusområde 1:

Øget fokus på private stikledninger for at forebygge rotter indendørs i boliger

Rotter findes i kloakkerne og det sker, at de kommer ud af kloakken og trænger ind i for eksempel beboelsen. Bekæmpelse af kloakrotter i det offentlige kloaknet kunne synes at være en god løsning, men oftest er resultatet af en kloakrottebekæmpelse beskedent og effekten ofte kortvarig.

Der ses fortsat stigning af rotteanmeldelser indendørs i boliger, som oftest skyldes brud på ejendommens brønde og stikledninger. Stigningen er en kombination af alder og manglende vedligeholdelse af kloakledninger og brønde på privat grund. Det er den enkelte grundejer, som selv skal sikre, at egne ledninger og brønde er intakte. Mange grundejere ved ikke, at de har denne forpligtigelse og derfor vil Vejen Kommune også fremadrettet bl.a. med information gøre kommunens borgere opmærksomme på deres forpligtigelse (se blandt andet fokusområde "*Forebyggelse med aktiv deltagelse af kommunens borgere og de kommunale afdelinger og institutioner*").

Samtidig vil der også være øget fokus på at informere om, at har borgere fået opsat rottespærre i kloakken, skal de som minimum sørge for et årligt servicetjek, for at sikre, at den virker, som den skal.

Som det ses af figuren, er der en jævn stigning i antallet af indendørs rotteanmeldelser, hvor rottebekæmperen efterfølgende angiver defekte afløbsledninger og/eller brønde på privat grund som årsag til rotteforekomsten. Det øgede fokus på de private stikledninger og brønde medfører, at flere borgere efter at have haft besøg af den kommunale rottebekæmper, igangsætter undersøgelse og udbedring af det private ledningsnet.

Samtidig vil Vejen Kommune fortsat arbejde på at understøtte og udvikle det positive samarbejde, der i dag er mellem Vejen Kommune og Vejen Forsyning A/S.

Intakte kloakker er den bedste sikring mod rotter indendørs. Derfor vil Vejen Kommune, udover at have øget fokus på information, have fokus på:

- God og effektiv fejlfindings- og sagsbehandlingspraksis i forbindelse med rotteanmeldelser forårsaget af kloakrotter.
- Oplysningskampagne målrettet husejere, hvordan de bedst sikre sin ejendom mod rotter indendørs blandt andet ved at få foretaget tv-inspektion.
- Samarbejde med Vejen Forsyning A/S vedrørende målrettet rottebekæmpelse i særlig rotteplagede områder og forud for større renoveringsprojekter.
- Årlig service og eftersyn af rottespærre på offentlige og private institutioner, skoler og plejehjem.

Effektiv fejlfinding og sagsbehandling

For at sikre hurtig udbedring af de defekte kloakker, som for eksempel opdages i forbindelse med en rotteanmeldelse, er følgende vigtig for hurtig udbedring:

1. At rottebekæmperen hurtigt får påvist eventuelle kloakdefekter eventuelt ved hjælp af røg- eller vandprøve.
2. Ved påvisning ud fra røg- eller vandprøve, at henstille til borgeren om at få udført en tv-inspektion af privat kloaknet.
3. At der gives skriftlig henstilling til borgeren om at udbedre kloakken (ved autoriseret kloakmester) inden for en nærmere fastsat tidsfrist.

4. At der følges op på den enkelte sag og eventuelt udstedes påbud i det omfang det skulle være nødvendigt.
5. At der følges op med kontrolbesøg.

- I byzone udgør rotteanmeldelser forårsaget af kloakrotter en betydelig andel.
- Rotterne lever både i offentlige og private afløbsledninger. På det offentlige ledningsnet er der flere steder opsat intelligente rottefælder, der afliver forbipassende rotter.
- Den bedste forebyggelse mod indtrængning af kloakrotter er at have en intakt ledning.
- Det er den enkelte grundejer, som skal sikre sin egen kloakledning.

Samarbejde med Vejen Forsyning A/S

Kommunen foretager ikke selv bekæmpelse af rotter i kloakken. Vejen Forsyning A/S udfører bekæmpelse i kloakken ved at bruge dræbende rottefælder (giftfri bekæmpelsesmetode) med det formål at reducere antallet af rotter i kloakken og dermed minimere de skader, som rotterne ville kunne forårsage på de offentlige og private afløbsledninger.

Vejen Kommune vil fortsætte det gode samarbejde med Vejen Forsyning A/S ved:

1. Gensidig underretning om fund af kloakdefekter og efterfølgende udbedring.
2. Brug af digitale data, indberetning etc. til identifikation af områder/steder plaget af rotter fra kloakken og hvor kloakrottebekæmpelse med aflivningsfælder vil kunne gøre en forskel.

Opsætning af rottespærrer

Vejen Kommune har siden 2015 opsat rottespærrer ved kommunale institutioner, skoler og plejehjem, hvor det var teknisk muligt. Med Bekendtgørelse nr. 1686 af 18. december 2018 er der sket en udvidelse af denne opgave, idet der er krav om, at kommunen skal tilbyde opsætning af rottespærrer på alle private, statslige og regionale institutioner, skoler, plejehjem (og hospitaler) i det omfang de måtte ønske det.

Derfor har Vejen Kommune tilbudt at opsætte rottespærrer på stikledninger ind til

- Private, statslige og regionale institutioner, skoler, plejehjem (og hospitaler), som afleder deres spildevand til den offentlige afløbsledning.

Tilbuddet om opsætning af rottespærrer er frivilligt og rottespærrer er kun blevet sat op i de tilfælde Vejen Kommune har opnået tilsagn og det samtidig vurderes hensigtsmæssigt og teknisk muligt.

I forbindelse med opsætningen er de eksisterende stikledninger ind til institutioner, skoler, plejehjem etc., blevet undersøgt med hensyn til fejl og defekter. Undersøgelsen er sket på følgende måde:

- Ved røg- eller vandprøver
- Ved visuel inspektion af samtlige brønde.
- Ved TV-inspektion bliver kloakledningen undersøgt opstrøms

Ved fundne fejl og/eller defekter på kloaknettet, er den pågældende institution, skole, plejehjem etc. blevet bedt om at få disse yderligere undersøgt ved TV-inspektion og om at få eventuelle fejl udbedret. Undersøgelse og udbedring af defekter er sket for institutionens, skolens, plejehjemmets etc. egen regning.

Forud for opsættelsen er der igangsat bekæmpelse af rotter, som måtte leve/bo inde bagved den opsatte rottespærre.

Udgifter til opsætning, indledende undersøgelser for defekter samt bekæmpelse og drift, er omfattet af det årlige gebyr, der bliver opkrævet sammen med øvrige ejendomsbidrag.

Fokusområde 2:

Forebyggelse med aktiv deltagelse af kommunens borgere og de kommunale afdelinger og institutioner

Det kan være en ubehagelig oplevelse at få rotter i og omkring sin bolig, men den enkelte borger kan langt hen ad vejen sikre sig mod dette. Nøgleordet er forebyggelse. Borgeren, der anmelder rotter, vil selvfølgelig af kommunen og kommunens bekæmpelsesfirma blive vejledt i rottesikring og udbedring af forhold, som ellers på sigt ville kunne skabe tilhold for rotter. Derfor ønsker Vejen Kommune at nå ud med information og vejledning om forebyggelse til borgere. Ikke blot dem som har oplevet problemet, men også de borgere, som endnu ikke har haft den ubehagelige oplevelse "at få rotter på ejendommen".

Der kan for eksempel informeres og vejledes om:

- Hvorfor og hvordan man vedligeholder egne kloakker
- Generel renholdelse på ejendommen
- Fuglefodring uden rotter
- Dyre- og hønsehold uden rotter
- Hvordan rottesikrer man sin bolig bedst muligt

Formålet med informationen og vejledningen er:

- At skabe tryghed for borgerne og erhvervslivet i forhold til rotter.
- At gøre den enkelte borger opmærksom på egen rolle og ansvar i forhold til rotter og dermed øge den frivillige forebyggelse.
- At sikre effektiv og hurtig rottebekæmpelse i hvert enkelt tilfælde.

Når Kommunen informerer og vejleder borgerne om rotter, sker det typisk ved den direkte kontakt mellem bekæmperen og borgeren, og dermed først når skaden er sket. Til generel information benytter kommunen sig af kommunens hjemmeside, men det vil oftest være borgere, der allerede har oplevet problemet tæt på, der opsøger denne information.

Hvordan informationen skal formidles, ligger ikke fast, men Vejen Kommune har gjort sig tanker om for eksempel:

- Brug af de lokale medier og eventuelle sociale medier
- Bedre udnyttelse af den kommunale hjemmeside
- Bemandede informationsstande på messer, genbrugspladser og eventuelt ved events i kommunen
- Udarbejde overskuelige og informative foldere
- Kommunens tilsyn med landbrug og erhvervsvirksomheder, hvor blandt andet gensidig underretning om rotteforekomst vil være gavnligt.

- Den kommunale affaldshåndtering (for eksempel husholdningsaffald), idet særligt spiseligt affald tiltrækker rotter, hvis det ikke håndteres korrekt. Her vil gensidig underretning med hensyn til rotteforekomst og utilstrækkelig affaldskapacitet kunne bidrage positivt til forebyggelsen.
- Andre kommunale afdelinger, hvor medarbejdere kommer ud til borgeren. Her vil gensidig underretning med hensyn til rotteforekomst sikre en hurtig bekæmpelsesindsats

Fokusområde 3:

Øget viden om resistens og mere hensigtsmæssig brug af gift

Når der anvendes gift til bekæmpelse af rotter, er der en risiko for, at der kan opstå resistens, som typisk vil lede til anvendelse af stærkere gifte. I takt med at der anvendes stærkere gifte, vil der ske en øget belastning af miljøet samt en øget risiko for utilsigtede forgiftninger af rovfugle og rovpattedyr (sekundære forgiftninger). Vejen Kommune har et generelt ønske om at reducere giftforbruget, men erkender, at der er situationer, hvor en effektiv bekæmpelse af rotter kun opnås med anvendelse af gift.

For at minimere risikoen for spredning af resistens og sekundære forgiftninger vil Vejen Kommune sikre, at anvendelse af gift i den kommunale og private bekæmpelse sker efter følgende retningslinjer:

- At der altid foretages en vurdering af, om gift er den optimale løsning på det pågældende rotteproblem
- At der altid anvendes den mildest mulige gift i den enkelte bekæmpelse
- At den udlagte gift sikres, så risikoen for utilsigtede forgiftninger minimeres
- At en giftbekæmpelse følges nøje af bekæmperen med opfølgende besøg, så mængden og styrken af den anvendte gift kan tilpasses bekæmpelsesbehovet
- At der aldrig udleveres gift til borgeren
- At al gift indsamles ved bekæmpelsens afslutning

Der vides meget lidt om forekomst af resistens i Vejen Kommune.

Skadedyrsbekæmperne i Vejen Kommune lykkes med at bekæmpe rotter de steder, hvor bekæmpelse med antikoagulanter sker, så der er ikke noget der indikerer, at der er udfordringer med resistens i Vejen Kommune.

Fra 1. juni 2024 skal mængden af de udlagte kemiske bekæmpelsesmidler, der er indsamlet igen (hjemtaget) efter en bekæmpelse indberettes til Miljøstyrelsen. Registrering og indberetning om mængden af kemiske bekæmpelsesmidler, der er hjemtaget, skal medvirke til, at Miljøstyrelsen samt kommunerne kan overvåge, hvor meget gift, der bliver brugt.

Et nyt aktivstof (cholecalciferol) er i 2020 godkendt som rotte- og musebekæmpelsesmiddel. Midler med cholecalciferol er lovlige at bruge som 1. valg, hvor ugiftige metoder ikke vurderes tilstrækkeligt effektive. Der er ikke konstateret resistens mod cholecalciferol og midler med cholecalciferol forventes derfor at være effektive i resistensplagede områder.

Vejen Kommune vil foretage resistensundersøgelser for at følge udviklingen med hensyn til resistens, hvis skadedyrsbekæmperen oplever, at antikoagulanterne ikke virker eller hvis forbruget af cholecalciferol stiger.

Hvad er rottegift?

- Der findes forskellige typer af rottegifte
- Størstedelen af rottegifte er antikoagulanter dvs. blødningsforstyrrende, og rotten dør derfor af indre blødninger
- Rotten dør først 4 til 6 dage efter, at den har spist af giften
- Der anvendes ikke gift til bekæmpelse af rotter i beboelse, fordi rotterne kan lægge sig til at dø på utilgængelige steder med voldsomme lugtgener til følge
- Gift må ikke udleveres til borgeren
- Cholecalciferol er også kendt som vitamin D3 og virker ved en form for vitaminforgiftning, som forårsager hypercalcæmi (forhøjet niveau af calcium i blodet), hvilket fører til at rotterne dør.
- Vitamin K virker som modgift til antikoagulanter. Der er ingen modgift til Cholecalciferol.

Fokusområde 4:

Tilsynspligtige ejendomme

Vejen Kommune bekæmper rotter i hele kommunens område efter anmeldelse, men for nogle udvalgte ejendomme skal Vejen Kommune årligt foretage et eftersyn for rotter.

De udvalgte ejendomme kaldes "tilsynspligtige ejendomme" og er ejendomme med:

- Dyrehold (erhvervsmæssigt)
- Primærproduktion af fødevarer og foder til dyr
- Opbevaring af foderstoffer til dyr, som efterfølgende anvendes til produktion af fødevarer til mennesker
- Opbevaring af planteprodukter, som efterfølgende anvendes til produktion af fødevarer til mennesker

Ejendommene vil én gang årligt i perioden fra 1. oktober til 1. marts modtage et tilsynsbesøg fra den kommunale rottebekæmpelse. Vejen Kommune kan, i det omfang, det vurderes relevant udvide med andre ejendomme.

I forbindelse med, at Vejen Kommune i 2021 indgik en ny kontrakt på levering af lovpligtig kommunal rottebekæmpelse, er der kommet større fokus på aktiv borgerinddragelse, og dermed forebyggelse. Derfor vil gennemførelsen af undersøgelser for rotter på tilsynspligtige ejendomme fremadrettet ske efter følgende retningslinjer:

- I løbet af september vil de tilsynspligtige ejendomme modtage et brev om, at der i perioden fra 1. oktober til 1. marts vil blive gennemført de lovpligtige tilsyn.
- Dagen før det planlagte tilsynsbesøg bliver grundejer eller lejer kontaktet telefonisk for at fortælle, at der dagen efter gennemføres det lovpligtige tilsyn.
- Grundejer vil blive opfordret til at deltage i gennemgangen af ejendommen. Skadedyrsbekæmperen vil ved gennemgangen informere grundejer om hvilke forebyggende tiltag, der skal iværksættes på ejendommen.
- Ved forekomst af rotter, eller ved spor efter rotter, på de tilsynspligtige ejendomme, vil der blive oprettet en sag på adressen og der vil blive igangsat bekæmpelse.

Fokusområde 5:

Tilsyn med den private bekæmpelse

Som følge af, at privat rottebekæmpelse tillades i Vejen Kommune, stilles der et lovgivningsmæssigt krav om, at kommunen skal føre tilsyn med privat rottebekæmpelse.

Med privat rottebekæmpelse skal forstås rottebekæmpelse, som udføres af en af følgende autoriserede personer uden tilknytning til den kommunale rottebekæmpelse;

- R1-autoriserede: som har tilladelse til erhvervsmæssig forebyggelse og bekæmpelse af rotter overalt i Vejen Kommune
- R2-autoriserede: som alene har tilladelse til at bekæmpe rotter ved brug af visse kemiske bekæmpelsesmidler på egen erhvervsejendom.

Kommunens retningslinjer for privat rottebekæmpelse gør ikke forskel på, om den private rottebekæmpelse er foretaget af en R1 eller en R2 autoriseret person. Dog vil Vejen Kommune yde en ekstra vejledende bistand til R2 autoriserede og gerne indgå i dialog, for at sikre en effektiv forebyggelse og bekæmpelse.

Vejen Kommune vil bistå den private rottebekæmpelse med:

- Rådgivningsbesøg ved den kommunale rottebekæmper, som efter anmeldelse om rotter vil foretage et besøg senest 8 dage efter anmeldelsen.
 - Den kommunale rottebekæmper vil ved dette besøg sammen med den R2 autoriserede gennemgå ejendommen, vurdere den igangsatte private rottebekæmpelse, vejlede om forebyggende tiltag og den digitale indberetning af bekæmpelsesforløbet
- Et tilsynsbesøg 35 dage efter anmeldelse.
 - Her vil den kommunale rottebekæmper sammen med den R2 autoriserede gennemgå ejendomme med henblik på vurdering af bekæmpelsen. Er bekæmpelsen ikke afsluttet, skal den kommunale rottebekæmper bistå i vurdering af hvilke nødvendige tiltag der skal igangsættes. I henhold til ny resistensstrategi og vejledning om bekæmpelse, skal en bekæmpelse med brug af gift og som ikke er afsluttet efter 35 dage evalueres og der skal ske genopretning af eventuelle fejl foretaget i bekæmpelsen.

Foruden rådgivning af den R2 autoriserede person i forbindelse med anmeldt rottebekæmpelse, skal Vejen Kommune føre tilsyn med al privat rottebekæmpelse i Vejen Kommune.

Her vil Vejen Kommune løbende og ved brug af de indberettede anmeldelser i den nationale rottedatabase følge op på;

- Registrering af private R1 og R2 ordninger
- Kontrol med R1 og R2 ved brug af den digitale indberetning
- Stikprøvekontrol med R1 og R2, ved bl.a. u-varslede (og varslede) tilsyn

Fokusområde 6:

Tværfagligt samarbejde omkring sårbare borgere og boligsociale forhold/helhedsplaner

På andre områder kan den kommunale rottebekæmpelse have gavn af hjælp fra for eksempel andre kommunale afdelinger og institutioner til at forebygge mod rotter. Her vil Vejen Kommune fortsætte med at undersøge, hvilke muligheder der er for at trække på andre faglige kompetencer indenfor de kommunale afdelinger.

Øget opmærksomhed på tværfagligt samarbejde i Vejen Kommune har styrket indsatsen i forhold til både forebyggelse, men også bekæmpelse af rotter i boliger, hvor der bor sårbare borgere, som har brug for særlig støtte.

De administrative medarbejdere, der varetager den kommunale rottebekæmpelse, arbejder internt i Teknik & Miljø sammen med kollega fra byfornyelsesområdet, som blandt andet omfatter vurdering af sundhedsfare i boliger og opholdsrum samt tæt samarbejde med Sundhed og Sammenhæng. Det betyder, at borgeren kan opleve, at der udover rottebekæmpelse, ydes en helhedsindsats, der sikrer, at årsagen til rotteforekomsten findes og udbedres, at boligen er sund og sikker at bo og leve i og at borgeren får den støtte, der er brug.

Rottebekæmpelse i Vejen Kommune

Borgere i Vejen Kommune vælger selv hvordan de vil have bekæmpet rotter. Det kan foregå enten ved den kommunale rottebekæmpelse, et privat bekæmpelsesfirma eller ved selv at foretage bekæmpelsen (kræver en R2-autorisation).

Kommunal rottebekæmpelse ved R1-autorisation

Rottebekæmpelsen er, som tidligere beskrevet, udliciteret til et privat bekæmpelsesfirma som er R1-autoriseret. Når der kommer en anmeldelse til kommunen, registreres dette i Driftweb Skadedyr. Ud fra Driftweb Skadedyr planlægger rottebekæmperen selv sine besøg hos borgeren.

Hvor det er uproblematisk, foregår bekæmpelsen uden administrativ indblanding.

Privat rottebekæmpelse ved R1- og R2-autorisation

Med rottebekendtgørelsen fra 1. januar 2018 er det blevet muligt for alle borgere at bruge et privat firma med R1-autorisation til at bekæmpe rotter på egen grund.

Derudover er det blevet muligt for grundejere at bekæmpe rotter på egen erhvervsejendom, hvis de har en R2-autorisation.

Det understreges, at enhver form for privat bekæmpelse skal ske uden omkostninger for Vejen Kommune, og at der ikke kan opnås dispensation for betaling af rottegebyret ved afholdelse af R2 bekæmpelse på egen ejendom.

Al rottebekæmpelse, kommunal og privat, skal altid overholde de lovgivningsmæssige krav. Derudover har kommunen mulighed for at opstille retningslinjer for den private rottebekæmpelse, som sammen med de lovgivningsmæssige krav skal overholdes.

Retningslinjer for den private rottebekæmpelse i Vejen Kommune fremgår af bilag 1.

Den administrative del af den kommunale rottebekæmpelse i Vejen Kommune

Kommunen er den håndhævende myndighed i sager, hvor der er behov for indgriben. Vejen Kommune udfører det lovpligtige tilsyn med bekæmpelsen og sikrer, at bekæmpelsen sker i overensstemmelse med lovgivningen, Miljøstyrelsens retningslinjer og de kontraktmæssige krav, der er fastsat i den gældende bekæmpelsesaftale. Der er som følge af udbuddet af rottebekæmpelsen i Vejen Kommune i 2020 stillet øgede krav til opgaveudførelsen, sikring og bekæmpelse, og ikke mindst den administrative del, for at sikre, at borgere får den service, de har krav på.

Figur 1 viser nogle af de faste opgaver, som ligger i administrationen af den kommunale rottebekæmpelse. Udover de nævnte opgaver, skal kommunen, via autoriseret firma, også sørge for årlige tilsyn af opsatte rottespærre ved kommunale, regionale og private institutioner, skoler, plejehjem m.v. Ligesom kommunen skal sikre, at ved nye byggerier, at der bliver opsat rottespærre.

Figur 1. Opgaver i forbindelse med den administrative del af den kommunale rottebekæmpelse.

Hvad koster den kommunale rottebekæmpelse?

Udgifterne til den kommunale rottebekæmpelse i Vejen Kommune er gebyrfinansieret og opkræves sammen med ejendomsbidrag.

Ifølge Bekendtgørelsen om forebyggelse og bekæmpelse af rotter, er der kommet en ny beregningsmetode til opkrævning af rottegebyr. Gebyret pålægges samtlige faste ejendomme i kommunen, og opkræves på baggrund af et fast bidrag og ejendommens areal som oplyst i BBR (Bygnings- og boligregistret) den 1. januar i året forud for det år, som opkrævningen dækker.

Man skal fremover betale en enhedspris for de første 250 kvm. + ½ enhedspris for de resterende kvm + en fast afgift pr. ejendom med areal. Fastprisen for samtlige ejendomme skal udgøre 1/3 af kommunens budget til rottebekæmpelse og 2/3 af budgettet skal udregnes via areal.

$$\text{Enhedspris} = \frac{\text{2/3 af kommunens budget til rottebekæmpelse}}{\text{Areal1} + (\text{Areal2} \cdot 0,5)}$$

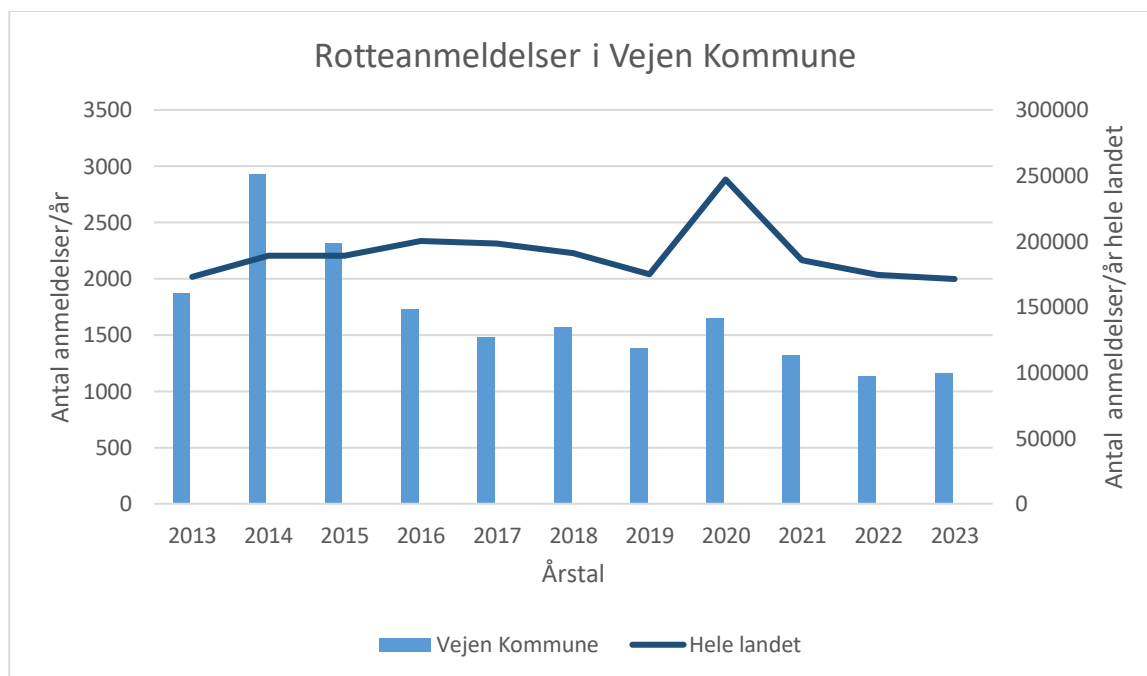
Rottegebyret dækker blandt andet administrationens tid på rottebekæmpelse, IT-system, tilsyn og opsætning af rottespærre ved kommunale, regionale og private institutioner, skoler og plejehjem m.v. samt de direkte udgifter til rottebekæmpelse.

For kommunens borgere betyder det, at skulle man få rotter, så bekæmper kommunen roterne uden ekstra omkostninger for borgeren. Dog skal borgeren selv dække eventuelle udgifter til undersøgelse og udbedring af skader (forårsaget af rotter), skader på egen kloak og rottesikring af egen bolig.

- Rottegebyret opkræves på baggrund af et fast bidrag og ejendommens areal, som oplyst i BBR
- Rottegebyret dækker alle direkte udgifter forbundet med den kommunale rottebekæmpelse
- Får man rotter og har brug hjælp til at få dem bekæmpet, har man allerede betalt for ydelsen og skal ikke betale yderligere
- Rottegebyret dækker ikke grundejeres egne udgifter til undersøgelse og udbedringer af defekte kloakker, skader forårsaget af rotter og diverse rottesikring
- Det er ikke muligt at få dispensation for betaling af rottegebyr

Udviklingen i antal rotteanmeldelser

Som det ses af figuren, så er der stor variation i antallet af rotteanmeldelser fra år til år, nogle gange med en variation fra året før på op til 50 % (se figur). Udviklingen i antallet af anmeldelser i Vejen Kommune har frem til 2014 fulgt tendensen på landsplan. Men fra 2015 og frem til 2017, har Vejen Kommune, i modsætning til den nationale tendens, oplevet et støt faldende antal årlige anmeldelser.

Hvad denne variation kan skyldes, er der ingen enkel forklaring på, da antallet af rotter fra det ene år til det andet kan variere af helt naturlige årsager.

Nedenstående er der givet nogle bud på årsager til udsving og især stigning i antallet af rotteanmeldelser:

- Ekstreme vejrsmæssige forhold, som isvintre, massiv regn, tørker etc., kan påvirke rottebestanden i op eller nedgående retning
- Mere tilgængelig føde
- Flere sene afgrøder
- Dårlige kloakker
- Bedre muligheder for indberetning af rotteforekomst via kommunernes digitale platforme
- Utilstrækkelig bekæmpelse og forebyggelse
- I 2020 var mange borgere hjemsendt pga. Covid 19-pandemien. Det er muligt, at der er blevet observeret og anmeldt flere rotter som følge heraf.

Der er dog en række forhold, som har indflydelse på rotternes tilstedeværelse i vores omgivelser, hvor en øget indsats vil kunne få positiv indvirken på reduktion af rotternes forekomst. Det kunne f.eks. være:

- Sikring af kloakkerne, både de offentlige og særligt de private kloakledninger
 - I kloakkerne foretrækker rotterne oftest at leve inde i de mindre private stikledninger
- Øget information om, hvordan rotter forebygges
 - Jo bedre vi er til ikke at efterlade spiseligt affald, fodre havens fugle hensigtsmæssigt, sikre vores dyrehold etc. samt sørge for at vores ejendomme ikke giver rotterne de nødvendige gemmesteder, desto færre rotter vil der være i vores omgivelser
- God og effektiv bekæmpelse af eksisterende rottebestande
 - Med effektiv og målrettet indsats overfor eksisterende rottebestande vil flere rottebestande kunne udryddes

Resultater fra handlingsplan 2022-2024

I handlingsplanen er der nævnt en række områder, som Vejen Kommune har haft øget fokus på i denne periode. Vejen Kommune vil have fokus på de samme områder i handlingsplanen for 2025-2027.

- I samarbejde med rottebekæmperne og Vejen Forsyning A/S har Vejen Kommune således fået identificeret, fulgt op på og udbedret en del både private og offentlige defekte kloakker, rørledninger og brønde. Udbedringerne sikrer, at rotterne bliver nede i kloakkerne og at flere private og offentlige afløbsledninger bliver repareret.
- Vejen Kommune har udarbejdet materiale, der skal informere og vejlede borgere om bl.a. rottesikring af bolig og om hvordan man kan holde høns i haven og fodre havens vilde fugle uden at tiltrække rotter.
- Den gensidige underretning om rotteforekomster, der medfører henstillinger eller påbud på ejendomme, er blevet systematiseret.

Herudover er nedenstående resultater og ændringer også blevet gennemført.

- De daglige opgaver og den daglige kontakt vedrørende rottebekæmpelse ligger ved Team Erhvervsmiljø.
De administrative medarbejdere, der varetager den kommunale rottebekæmpelse har været på kurser og informationsmøder, blandt andet for at være klar til at administrere de ændringer som rottebekendtgørelsen, der trådte i kraft den 1. januar 2018 medførte og med senere ændringer.

- Det tværfaglige samarbejde i administrationen er styrket og udvidet.
- Der afholdes ERFA-møder med nabokommunerne.
På møderne diskuteres eventuelt ny lovgivning, udfordringer i forhold til det daglige administrative arbejde deles og søges belyst og gode ideer og initiativer deles
- Der er udarbejdet procedurer for tilsynsopgaven samt et tilsynsskema, som skal afprøves og justeres i forbindelse med kommende års tilsyn.
- Viden om placering af opsatte rottespærrer på kommunale, private, statslige og regionale institutioner, skoler, plejehjem (og hospitaler), som skal vedligeholdes og driftes af Vejen Kommune, er placeret ét sted hvorfra også en systematisering af serviceopgaven sker.

Bilag 1

Retningslinjer for den private rottebekæmpelse i Vejen Kommune

Privat bekæmpelse af rotter er tilladt i Vejen Kommune, der er dog en række retningslinjer, som foruden den gældende lovgivning og vejledning skal følges. Der er tale om privat rottebekæmpelse udført af enten R1 eller R2 autoriserede. I det følgende er der givet en beskrivelse af de krav som Vejen Kommune stiller til bekæmpelse under R1 og R2 autorisation.

Alle former for privat bekæmpelse vil altid ske uden omkostninger for Vejen Kommune, og det understreges, at der ikke kan gives fritagelse for betaling af rottegebyret ved afholdelse af privat bekæmpelse, indgåelse af aftaler om sikringsordninger og/eller R2 bekæmpelse på egen ejendom.

Privat rottebekæmpelse ved R1-autorisation.

1. Dette omfatter bekæmpelse;
 - a. I en privat sikringsordning.
Den private sikringsordning, omfatter, som udgangspunkt, altid en grundig bygningsgennemgang, som fornyes minimum hvert 3. år og hver gang der overgås til ny aftale.
 - b. Af et autoriseret skadedyrsfirma.
Hvor en borger måtte ønske dette. Dvs., hvor en borger fravælger den kommunale rottebekæmpelse.
2. Alle nye, ændrede eller opsagte aftaler skal indberettes til kommunen og til den nationale database (Miljøportalen).
3. Al forekomst af rotter skal straks anmeldes til Vejen Kommune
 - a. Ved anmeldelse, skal det meget tydeligt fremgå, om privat bekæmpelse varetager rottebekæmpelsen, eller om det skal varetages af den kommunale rottebekæmpelse.
4. Der må først påbegyndes privat bekæmpelse af rotter (gælder både ved og uden brug af gift) efter, at der er indgivet anmeldelse til Vejen Kommune.
5. Der skal efter endt rottebekæmpelse fremsendes oplysninger til Vejen Kommune vedrørende bekæmpelsen, som oplyst i bekendtgørelsens bilag 6. Dette skal ske senest 30 dage efter endt bekæmpelse.
 - a. Den R1 autoriserede skal løbende angive bilag 6 oplysninger direkte og straks i den nationale database.
6. Ved bekæmpelse med gift skal der foretages evaluering af bekæmpelsesforløbet og foretage eventuelle tilretninger, hvis bekæmpelsen ikke er afsluttet indenfor 35 dage.
7. De steder, hvor der kun er indgået aftale om sikringsordning omfattende musebekæmpelse, gør Vejen Kommune opmærksom på, at giftbekæmpelse af mus kun må ske ved anvendelse af foderstationer, hvortil rotter ikke har adgang.
8. Anvendes der foderstationer med gift til bekæmpelse af mus, hvortil også rotter har adgang, skal dette straks og forud for bekæmpelsens igangsættelse anmeldes til kommunen og de lovgivningsmæssige regler for rottebekæmpelse vil da være gældende, som f.eks.:
 - a. Overholdelse af resistensstrategien.
 - b. Udfyldelse af bilag 6, som skal fremsendes senest 30 dage efter endt bekæmpelse
 - c. Den R1 autoriserede skal løbende angive Bilag 6 oplysninger direkte og straks i den nationale database
9. Ved utilstrækkelig rottebekæmpelse, manglende overholdelse af de lovgivningsmæssige og kommunale krav vil kommunen kunne forbyde fortsat bekæmpelse ved den R1-autoriserede/bekæmpelsesfirmaet.

10. Forebyggende sporing af rotteforekomst, såvel som museforekomst, må ikke ske med anvendelse af gift. Alle former for giftfrie sporingsformer samt dræbende fælder er tilladt.

Privat rottebekæmpelse ved R2-autorisation

- 1) Dette omfatter kun:
 - a. At der kan foretages bekæmpelse af rotter på egen erhvervsgrund, hvis ejer er i besiddelse af R2-autorisation.
- 2) Ved opnåelse af R2-autorisation skal dette indberettes til kommunen med angivelse af:
 - a. Tidspunkt for opnåelse.
 - b. Om den R2-autoriserede påtænker selv at forestå bekæmpelse af rotter og mus.
- 3) Skulle en allerede R2 autoriseret flytte til Vejen Kommune eller erhverve anden ejendom, hvor den R2 autoriserede vil selv vil foretage rottebekæmpelse fremadrettet, anmeldes dette til Vejen Kommune.
- 4) En R2-autoriseret må ikke foretage bekæmpelse på anden ejendom, som ikke ejes af den R2-autoriserede.
- 5) Al form for giftbekæmpelse (gælder for både bekæmpelse af rotter og mus) må kun foretages af den R2-autoriserede.
- 6) Al forekomst af rotter skal straks anmeldes til den nationale database (Rottehullet).
 - a. Ved anmeldelse, skal det meget tydeligt fremgå, om den R2-autoriserede selv varetager rottebekæmpelsen, eller om det skal varetages af den kommunale rottebekæmpelse.
- 7) Ved anmeldelse af rotter på en ejendom omfattet af R2-autorisation, vil den kommunale rottebekæmpelse, efter modtagelse af anmeldelsen foretage et opfølgende tilsynsbesøg indenfor 8 dage, med henblik på:
 - a. I samarbejde med den R2-autoriserede, at vurdere den igangsatte rottebekæmpelse.
 - b. At vejlede eller igangsætte nødvendig handling vedrørende udbedring af eventuelle fejl og mangler med hensyn til rottesikring og renholdelse.
- 8) Den R2-autoriserede skal efter endt rottebekæmpelse fremsende oplysninger til Vejen Kommune vedrørende bekæmpelsen, som oplyst i bekendtgørelsens bilag 6. Dette skal ske senest 30 dage efter endt bekæmpelse.
 - a. Den R2 autoriserede skal løbende angive bilag 6 oplysninger direkte og straks i den nationale database (Rottehullet).
- 9) Vejen Kommune vil foretage opfølgende besøg senest 35 dage efter indgivelse af anmeldelse med henblik på at vurdere:
 - a. Om der fortsat er rotteaktivitet.
 - b. Om bekæmpelsen har været tilstrækkelig (bl.a. på baggrund af det udfyldte bilag 6 (udfyldt af den R2-autoriserede).
 - c. Om der er rettet op på tidligere anmærkede forhold vedrørende manglende rottesikring og renholdelse.
- 10) De steder, hvor den R2-autoriserede kun bekæmper mus, skal bekæmpelsen, som udgangspunkt ske ved anvendelse af foderstationer, hvortil rotter ikke har adgang.
- 11) Anvendes der foderstationer med gift til bekæmpelse af mus, hvortil også rotter har adgang, skal dette straks og forud for bekæmpelsens igangsættelse anmeldes til kommunen og de lovgivningsmæssige regler for rottebekæmpelse vil da være gældende, som f.eks.:
 - a. Overholdelse af resistensstrategien.
 - b. Udfyldelse af bilag 6, som skal fremsendes senest 30 dage efter endt bekæmpelse.

- c. Den R2 autoriserede skal løbende angive bilag 6 oplysninger direkte og straks i den nationale database.
- 12) Ved utilstrækkelig bekæmpelse, manglende overholdelse af de lovgivningsmæssige og kommunale krav, vil Vejen Kommune kunne forbyde fortsat bekæmpelse ved den R2-autoriserede.
- 13) Ved forhold hvor den kommunale rottebekæmpelse vurderer, at der kan være tale om resistens, vil den kommunale rottebekæmpelse overtage rottebekæmpelsen.
- 14) Den R2-autoriserede må gerne lave en forebyggende sporing af rotteforekomst såvel som for museforekomst. Sporingen må ikke ske med anvendelse af gift. Alle former for giftfrie sporinger samt dræbende fælder er tilladt.

Vejen Kommune vil ved stikprøvekontrol uanmeldt kunne møde op på virksomheder eller ejendomme omfattet af både R1-autoriserede aftaler eller af en R2-autorisation, med henblik på at sikre, at ovenstående krav overholdes, samt at der ikke er alvorlige fejl og mangler med hensyn til rottesikring og renholdelse.

Hvis Vejen Kommune bliver bekendt med, at der foretages privat rottebekæmpelse i strid med ovenstående, som f.eks. at man fejlagtigt bekæmper "mus" ved brug af foderkasser, hvortil rotter har adgang, vil Vejen Kommune kunne fratage enten den R1- eller den R2-autoriserede mulighed for at fortsætte med bekæmpelsen på ejendommen.

Ved grove forsømmelser og/eller at der er tale om gentagende overtrædelser vil den R1- eller den R2-autoriserede kunne blive anmeldt til Miljøstyrelsen, kemikalieinspektionen og/eller indgivet politianmeldelse med henblik på bødestraf.

Bilag 2

Gode råd om forebyggelse

Vær opmærksom på at:

- Rotter kan komme igennem åbninger og sprækker på over 2 cm
- Rotter kan gennemgnavne alt materiale som er blødere end jern
- Rotter kan løfte en vægt op til ca. 1,2 kg, derfor bør afløbsriste altid være fastgjorte
- Rotter graver typisk ned til en dybde på ca. 60 cm
- Rotter hopper ca. 75 cm op lodret
- Rotter er gode til at klatre op af ru vægge, træer, faldstammer etc.
- Rotter skal bruge skjulesteder og mad for at slå sig ned
- Vi, mennesker, er gode til at opfylde rottens livskrav
- Hønsehold tiltrækker oftest rotter
- Fuglefodring kan tiltrække rotter

Gode råd til renholdelse og sikring kan være at:

- Affaldsstativer er sikret mod rotter
- Der må ikke efterlades spiseligt affald
- Undgå rod på ejendommen
- Undgå tæt vegetation, materialer etc. op ad husmuren/bygninger
- Hønsegårde, kaninbure mv. skal være rottesikre, *i højden og i dybden*
- Fuglefodring i begrænset omfang
- Ingen forarbejdede madvarer i kompostbeholderen
- Ydermure, sokler og tage skal være intakte, rotter har kun brug for åbninger/sprækker over 2 cm
- Intakte ventilationsriste i sokkel og mur
- Vinduer og døre skal slutte tæt
- Undgå åbenstående kældervinduer eller sikre vinduer med net (maskevidde <2 cm)
- Kloak og afløb skal være tætte
- Tjek samlebrønde med jævne mellemrum: Grus eller jord i bunden tyder på en defekt
- Huller i jorden uden opgravet jord, eller sammensunkne fliser kan være tegn på kloakbrud
- Faldstammeudluftning skal være forsynet med vakuumventil og eventuelt metalnet
- Tagnedløb skal udmunde under rist eller dæksel
- Afløbsriste skal være hele og fastskruede

Bilag 3

Gode råd til sikring af hønsegårde, dueslag og kaninbure

Borgere der holder høns, duer eller kaniner i haven, vil have en større risiko for at tiltrække rotter end grunde uden dyrehold. Det hænger sammen med, at rotter strejfer omkring i jagten på føde, og deres lugtesans sporer dem let ind på steder, hvor der fodres dyr.

Det er i forbindelse med dyrehold vigtigt, at sikre hønsegården, dueslaget eller kaninburet, så rotter ikke kan komme ind.

Ifølge rottebekendtgørelsen skal grundejer sikre og renholde sin ejendom, så rotters levemuligheder begrænses mest muligt – det gælder altså også hønse-, due- og kaninhold. Det er forholdsvis let at sikre et kaninbur, da de er små og ofte placeret over jorden. Hønsehuse, hønsegårde og dueslag derimod er større og sværere at sikre fuldstændigt. Principperne er dog de samme:

- Benyt materialer rotterne ikke kan gnave i.
- Når man indretter en hønsegård eller dueslag kan man sikre sig mod at rotter og ræve graver sig ind under buret ved at placere skiferplader eller volierenet lodret ned i forlængelse af selve hegnet over jorden. Sikringen skal gå mindst 70 cm ned i jorden for at være effektiv.
- Benyt volierenet eller andet med en lille maskestørrelse på maks. 2 cm – rotter skal kun bruge et hul på størrelse med en to-krone for at passere.
- Hønsegården og dueslaget skal være forsynet med tag eller net lavet på samme måde som siderne.
- Kaninbur eller hønsehus bør være hævet over jorden.
- Alle samlinger og bevægelige dele (døre eller låger) skal være monteret, så de slutter tæt og dermed ikke tillader rotter at passere.
- Foder skal opbevares i rottesikre beholdere.
- Beholderne kan med fordel være konstrueret, så de er lufttætte. Dermed tiltrækkes rotter ikke af lugten af foder.
- Man kan med fordel hænge foderautomaten i hønsegården op i en snor fra loftet. Det gør det sværere for rotter at komme til maden. Om aftenen kan du hæve den lidt yderligere, da hønse-sene ikke spiser om natten. Der bør aldrig fodres på jorden.
- Fjern jævnligt rester af korn og andet foderspild op fra gulvet.
- Fodres der med madaffald, skal overskydende foder fjernes umiddelbart efter fodringen er færdig, da lugten af madaffald vil tiltrække rotter.